

Rákosi elvtárs szegedi éve

Március 9-e népiünk szeretett vezére, Rákosi Máttyás elvtárs születésnapja. E napon különösen mély a forró szeretet fölt el bennünket nagy tanítónk iránt, akinek munkájához, bölcs vezetéséhez fűződik történelmünk legmélyebb, legnagyobb horderejű, az egész nép életét gyökereiben átformáló átalakulása. Közben forró szeretettel köszöntjük Lenin és Sztálin legjobb magyar tanítványát, a hála mellett a büszkeség érzése is eltölt bennünket, szegedieket, mert

népiünk szabadságharcának vezetője itt, Szegeden került szorosabb kapcsolatba a munkásmozgalommal, a tudományos szocializmus elméletével, itt ismerte meg a forradalmi munkásság harcokban és tüntetéseiben kifejeződő hatalmas erejét, itt kezdte felhalmozni azt a gazdag tapasztalatot, azt a szellemi tőkét, ami később oly dúsán kamatozott és kamatozik népiünk hazánk, de ezen túlmenően az egész világ dolgozóinak javára.

Rákosi Máttyás a magyar dolgozó nép fia, a munkásosztály neveltje. A Kossuth-párti, szívvel-lélekkel a nemzeti függetlenségért akaró Rákosi József — Máttyás üdésapja — éjjel-nappal dolgozott 12 gyermeke eltartásáért, de a gazdag Bácska, a 10 ezer holdasok birodalma így sem jutatót betevő falatot a 12 gyermeknek. Ennek a tanulságnak a birtokában került Szegedre, 1906-ban a reálskola IV. osztályába a barátkozó természetű, vitaközni szerető, mosolygó aratú diák. Csakhamar a szegedi Reálgimnázium legkiválóbb tanulója, az önképzőkör titkára lett.

Nemcsak tanult, de tanított is; élvezetes, érthető, meggyőző feleleteiből, az iskolai ünnepeken mondott beszédeiből tanult az osztály és az egész iskola diáksága.

Már akkor kezdte megérteni, hogy a dualista-monarchia gazdasági és társadalmi rendje minden ereztékében recseg-roppog, hogy építmenyének a munkásosztály forradalmi általi szükségszerű lerombolása bekövetkezik, s mint a dolgozó nép hű fia,

harcba menj a forradalom melletti győzelméért, a magyar nép kizsákmányolói feletti diadaláért, a világ forradalmi megváltoztatásáért.

A szervezett munkások, akikkel szegedi tartózkodásának első napjaiban kapcsolatba került, kezébe adták a „Kommunista Kiáltványt“, Marx és Engels műveit, amelyek az elnyomottak szabadságáért hősiessé harcoló munkásosztályhoz elszakíthatatlanul hozzákapcsolódó diák mindennapi olvasmányai lettek. A szegedi proletárok nemcsak a forradalmi elmélet alapvető műveinek megismerésével készítték elő a fiatal Rákosi Máttyást a népiünk szabadságáért vívott hősi harcokra, hanem az 1905-ös orosz forradalom hatására kialakult forradalmi helyzetben kiróbbanó nagyszerű megmozdulásaikkal, tüntetéseikkel, a csendőrséggel vívott harcokkal is, melyekben résztvette a reálgimnázium hetedikosztályos diákja, aki így a fegyverekkel a tüntetőkre támadó rendőrség kardlapjainak csapása alatt megértette az osztályharc kérelmetlen keménységét.

A forradalmi elméletet már ekkor forradalmi gyakorlattal kapcsolta össze a fiatal Rákosi Máttyás. Ehhez a szegedi munkás-

ság segítette hozzá őt, aki arra volt hivatott, hogy a magyar dolgozók szocializmusért vívott harcának vezére legyen.

A szegedi proletárok körében eltöltött évek, a szegedi munkások hősiessé harcai avatták a dolgozók szabadságának elharcosává, tették a forradalmi elmélet és forradalmi gyakorlati elválaszthatatlan egységének megtestesítőjévé. Ezért is tekint különös büszkeséggel Szeged munkás népe Rákosi Máttyás elvtársra, aki 1906-tól 1910-ig volt a szegedi forradalmi proletárok tanítványa.

1918 elején ismét kapcsolatba került Rákosi elvtárs a forradalmi szegedi munkásokkal. Rákosi Máttyás ekkorára kijárta a bolsevikok lenini-sztálini iskoláját és a Nagy Októberi Szocialista Forradalom diadalmas eszméinek jegyében a magyar társadalom anyagi életének fejlődése által kitört szűkségszerű feladat — a proletárforradalom végrehajtása — megoldásának legfontosabb tényezője, a Kommunista Párt megteremtésén, vidéki szervezeteinek kiépítésén dolgozott fáradhatatlanul.

Mint a párt vidéki titkára eljött Szegedre is 1918 december végén és csakhamar megalakította a Kommunista Párt szegedi szervezetét

Kiváló szervezőképességével, bátor fellépésével, lángoló beszédeivel meghódította a dolgozó tömegek szívét. A polgári forradalom ingadozó, a forradalom továbbfejlődésétől rettegő kormányától elfordult munkások meg akarok szabadulni a töltés kizsákmányolástól; békére, szabadságra, kenyérré vágyunk. Rákosi elvtárs december 30-án mondott beszédeben ezekre a kérdésekre adta meg a felet Szegeden is, amikor azt hirdette, hogy követni kell az orosz munkásosztály példáját; „...itt az idő a munkásdiktatúrára, itt van az idő arra, hogy kézbe vegyük a hatalmat.“ (Szegedi Napló 1918 december 31.)

Törhetetlen optimizmusa magával ragadta hatalmas tömegű munkás- és katonahallgatókat. Szegeden ekkor több, lángoló hazafiságtól áthatott a jobb, a boldogabb jövő perspektívát megmutató, a Kommunista Párt igazát tudományosan bebizonyító, a munkásáruló jobboldali szociáldemokráciát leleplező beszédet mondott és ennek eredményeként

létrejött 1919 január első napjaiban itt is a Kommunista Párt, amelyhez „...a szegedi szociáldemokrata párt nagyrésze csatlakozott.“ (Dette János kormánybiztos jelentése a hadügyminiszternek, 1918 december 31.). Rákosi elvtárs pártépítő munkájában kiemelkedő fejezet volt a Kommunista Párt szegedi szervezetének megalakítása. A szegedi munkásság forradalmi hagyományához híven egységesen csatlakozott a forradalmi párhoz, ahhoz a vezető erőhöz, amely nélkül nem győzhet a munkásosztály ügye. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom magyarországi kisugárzásának hatására egyre élesebben jelentkező, proletárforradalommal terhes helyzetben felszükszerűen létrejött népiünk szabadságának és felemelkedésének vezető nemzeti ereje Szegeden is.

Rákosi elvtárs szegedi szervező munkája a magyar munkásosztály és katonaság többségének a Kommunista Párt számára való megnyerése, tehát a proletárdiktatúra kivívása előfelté-

telei megteremtésének jegyében történt.

A tanítvány, aki a forradalmi elmélet és gyakorlat elemi iskoláját Szegeden járta ki s azóta elvégezte ennek egyetemet is, valamint a tanító, a forradalmi munkástömeg, amely a forradalmi hullám emelke- désével párhuzamosan öntudatosodott, ismét egymásrataláltak s együttesen vívták harcukat a Kommunista Párt győzelmes zászlaja alatt a Tanácsköztársaságért, népiünk szabadságáért.

Szeged valamennyi szellemi és fizikai dolgozója boldog, szabad, szocializmust építő élete, ragyogó jövője megvalósuló perspektíváinak lelkesítő tényel mögött ott tudja nagy pártunkat, annak vezetőjét, győzelmeinek szervezőjét, Rákosi elvtársat.

Amikor a háta és hűség forró szeretetével s a magyar dolgozók büszkeségével tekintünk nagyszerű eredményeink megvalósulásának legelső harcosa fejé 61-ik születésnapja alkalmából, kívánunk Neki sok-sok boldog esztendő, jó munkát, erőt, egészséget pártunk, államunk, egész magyar népiünk javára, hogy a ránk váró feladatokat megoldhassuk és bölcs vezetésével diadalmasan haladjunk előre a szocializmus építésének útján.

A DELI VÉGEKRŐL

Csepelen, Ózdon, Kislapuló falvaiban, s itt lent, Szegeden, Róla beszélnek bányák gyárak, szövetkezetek, egyetem, Róla mondó dalt a dolgozó férfi, s kisványa, — noha még nem érti ki ő, — édesen mosolyog nevére, a amíg kenyeret szel anyja, háts emlékezetével ő is Rá gondol, s a nagyobb fiúra, — most lett tisz a nyáron, — kisebbiket az egyetem hívta... — Tanító lesz belőle... — Ő akarja, hogy így legyen!...

Róla dúdólnak a mezőkön tavaszhozó, mészó szelek, — az ő nevével nagyra nőjfen a termelészvetkezet! — Mondják a csongrádi elvtársak s szemökben az öröm ragyog, Zászlajért versenyben állnak egymással a traktorosok. A Kombiálban ifjak, lányok boldog ajkáról száll a dal, — Őt dícséri, bármire járok, öreg és fiatal. — Őt dícséri, bármire járok falu és város népe, Őt a legjobb elvtársat, bardot, fardadhatatlan nevelő. Őröla susognak a tölgyek, Őt köszönti a büszke bérc, a hatvanegyesztendő bölcsét, a népet élő vezért. S idelent, a déli haláron, hol két világ ér össze, itt vigyázó harcosok köszöntik az első harcost, Rákosit.

— Rákosi elvtárs! Számíthat ránk! Mi itt, a déli végeken megálljuk a helyünk! Százszereket nevében szól most énekelem. Hídba acaarog az orrás, soraink zártak, mint a fal, egy emberként dolgozik, s harcol bétkénkert őreg, s fiatal, hogy terünk mind valóra váljon, ne zavarhassa senki meg munkánkat... — A déli határon éberem örököl Szeged.

Petrovác István való jártasságukat, részenként és

Pártalapszerveink irányításától függ az egységes párt és DISZ népnevelő-hálózat jó munkája

1953 februárja új eseményeket hozott az egyetemi fiatalság életében: egységes párt- és DISZ népnevelő hálózat épült ki. Hallgatóink nagy lelkesedéssel vették tudomásul, DISZ fiataljaink a párt újabb gondoskodását, szeretetét látták ebben a döntésben is.

Egy hónap munkáját vizsgálhatjuk még csak, és bár az idő nem nagy, mégis azt mondhatjuk, hogy már is komoly eredmények születtek. DISZ-szervezeteink szinte két véttel nélkül érezték a felelősséget, amit a népnevelő hálózatnak ez az új átépítése rájuk ró. Nem volt számukra közömbös az a kérdés, hogy kik lehetnek azok a DISZ népnevelők, akik azt a fontos és meg-tisztelő feladatot kapják, hogy a párt közvetlen irányítása, vezetése mellett végezzék népnevelő munkájukat.

Pártalapszervezeteink is érezték a felelősséget, a DISZ munkájával való foglalkozás fontosságát. Bár vezetőségi üléseken foglalkoznak a népnevelő munkával, a népnevelő értekezletek színvonalát fokozatosan emelkedik, de még vannak komoly hiányosságok. Ilyen a népnevelők módszertani segítése. Itt most természetesen nem arra gondolok, hogy külön u. n. „Módszertani előadást“ kellene beiktatni, hisz eddigi tapasztalataink világosan mutatják, hogy ez nem helyes, mert a módszer nem lehet a tartalomtól elválasztani, hanem minden egyes népnevelő értekezleten az egyes felmerült kérdésekkel kapcsolatban kell egy-két módszertani útmutatást adni.

Egy gyakorlati példával szeretném megmutatni, hogy egyes esetekben milyen sokat jelent egy új módszernek az alkalmazása. Az Orvosegyetemi alapszervezet egyik népnevelő értekezletén arról számoltak be az elvtársak, hogy a hozzájuk tartozó hallgatóknál mechanikusan történnék az április 4-i felajánlások. Nem értik a hallgatók a felajánlások elvi jelentőségét, s több esetben semmitmondó felajánlások születtek. A pártalapszervezet komolyan foglalkozott a kérdéssel és úgy látta, hogy új módszert kell alkalmaznia a népnevelőknek a munka eredményessége érdekében. Ezért a következő napokban a népnevelők közül néhányat behívtak, megbeszéltek velük a kérdést, és igen részletes anyaggal és irodalommal ellátva felkészítették őket kiselőadások megtartására, amit saját DISZ-csoportjukban tartanak, és amelyek keretében a felajánlások jelentőségének megmagyarázása mellett egy-két jó példát is felhoznak, hogy milyen egy jó felajánlás. A következő népnevelő értekezlet élénk és hívós volt, mert a népnevelők beszámoltak tapasztalataikról, javaslatokat tettek a munka további javítására. Az Orvosegyetemi alapszervezet munkája komoly példa arra, hogy a népnevelőkkel való foglalkozás, a különböző módszerek alkalmazása, ha az jól van megvalósítva, a munka színvonalának emelését eredményezi.

Bartók Istvánné EPB. agit. prop. titkár

Druzin elvtárs előadása az Ady téri Egyetemen

Március 2-án, már kora délután megtelt hallgatókkal a Szegedi Tudományegyetem nagy előadóterme. Egyetemisták, főiskolások, professzorok gyűltek össze, hogy meghallgassák Valerij Pavlovics Druzin elvtárs, a filológiai tudományok kandidátusának előadását. A pár perces két óra után érkező Druzin elvtársat, viharos taps fogadta, majd Baróti Dezső elvtárs, a Bölcsészettudományi Kar dékánja, a Szegedi Egyetem fiataljai nevében meleg szeretettel üdvözölte.

Druzin elvtárs válaszában ezeket mondotta:

— „Engedjék meg, hogy átadjam a Magyarországon tartózkodó szovjet kulturális küldöttség forró üdvözlését. Nagyon örülök annak, hogy megismerkedhettem a szegedi egyetem tanulóival, fiataljaival. Alkalmam volt a sok helyen járó Magyarországon. Megismerkedtem munkásokkal, szövetkezeti és egyéni dolgozókkal, értelmiségiekkel. Láttam, hogyan építi a magyar nép boldog jövőjét. Ehhez szeretném mi is hozzájárulni.“ fejezte be üdvözlő szavait Druzin elvtárs, majd megtartotta a „Szocialista realizmus néhány problémája“ c. előadását. Az előadásból a szegedi egyetem tanárai, fiataljai igen sok olyan szempontot merítettek, amely elmélyíti a szocialista realizmusban

egészeben bővebb ismeret nyertek a szocialista realizmusról. Druzin elvtárs beszédében példáját adta az előadásnak a hallgatók és az előadó közötti eleven kapcsolat, megismerkedés, Druzin elvtárs előadásaiban beszél az irodalom pártosságáról, a világnézeti tisztánlátásról, az öncélú művészeiről, a szerelem ábrázolásáról a szocialista-realista alkotásban, a tipizálásról, a forma és tartalom viszonyáról. Az előadás minden pontja nagyban előre vitte a hallgatók ismeretét a szocialista irodalom tanulmányozásában.

Számmi nem akaró tapssal köszönték meg mind a fiatalok, mind a professzorok Druzin elvtárs igen értékes előadását. Majd rövid szünet után több kérdést intéztek Valerij Pavlovics Druzin elvtárshoz. A feltett kérdések, mind a szovjet irodalommal, a szovjet irodalom elmélettel voltak kapcsolatosak. Druzin elvtárs válaszában alapsan és egy tudós gondosságával felelt a hozzáintézt kérdésekre. Minden egyes választ hosszantartó tapssal fogadják a hallgatók.

Druzin elvtárs tanítását a jövőben felhasználjuk az olvasmányok értékelésében a valóság megismerésében, a bölcsészettudományi karon, mind a többi karokon. Druzin elvtárs előadásával nagy léptekkel haladjunk előre a szocialista-realizmus alapos megismerésében.

HISZEK A NÉPBE!

A nép akkor már egy szer-egyszer jelét adta féltelmes erejének. „A csavargók egyre vakmerőbb tettekre vetemedtek“ — írja 1848 januárjában az egyik pesti lap. — A szegények ezek a csavargók, kiket zavar. Gúsbá hajszok a szörnyű éhínség. „Atyám elmondá a parasztladait, féltelmét a parasztladaitól; tervezte hogy legjobb volna családostul nagyvárosba, példának okáért Bécsbe húzódn“ — írja Lónyay Menyhért emlékezéseiben március 10-e eseményeiről szólva. Rákoson tízezres tömegekben gyűltek össze a parasztladok — vásárra, Belebevelgyűltek a pesti tüntető tömegébe is, kiváncsiságból, véletlenül. Szárnyára kapja a hír szerne a hazában a szörnyű eseményt: negyvenzár paraszti fegyverben áll s Petőfi szavára elindult. Persze a féltelmen rónálása volt ez — remegtek nemesek a rájuk zúduló néptőlétől — s a pozsonyi ország-

gyűlésen, a haladók és maradiak egyaránt emeltelmes erejének. „A nek a feltartóztatására szavazták meg a forradalmi ifjúság követeléseit“ — írja Petőfi lelkesült a népet, mert tudta, hogy a szabadság szent ügyét csak annak erejével vihetjük diadalra. Neki szentelte kezdetől fogva minden sorát. „A költészet nem társalgó terem, Hová feccsenni jár a cifra nép, A társaság s emenszedet paréja; Több a költészet! olyan épület, Mely nyitva van boldog-boldogtalannak, Mindenki, ki imádkozni vágy, Szóval: szentegyház urova belépni Bocs, korban, sőt meztől is szabad.“ S mert írásával egy volt az élete — neki szentelte egész életét.

Különösen most, a márciusi napok után szilárdult meg belő vetelet, mikor — bár elmaradottsága megdöbbentő — tanujelét adta nem egyszer annak, hogy látja a népesség szemfény-

vesztő játékát, s nem hagyja a jussát, elégedetlen az íróit maaszt-ként nagylelkűen adomá-nyozott szabadsággal, mert nincstelenségében mire sem mehet a jogá. Pesten egy raggel falragaszkok jelenek meg a házakon: kenyeret a népnek! S gyűlésbe hívják a polgártársakat, Homályos éjtelő“ embe- rek léptek a szöszékre, s monarchia Európában egyik holmi osztozkodási elveket kezdett hirdetni a mindig növekvő tömegnek, majd másik váltott a fel a zajos tetszések közt lelépő s javaslatba hozta, hogy meg kell tagadni a házbérfizetést. Indokait már a tengerré nőt sokaság viharos tetszéssel fogadta. A tizenkétmillió jobbágyból csak a vagyonos gazdák örültek az örökváltságnak, a nagyobb rész — a sehonnan sem zellek, a pusztai családok — csalódotan figyelték a fejleményeket. Biharban, Békésben

telességének tartja egy-egy követ hajtanam rám“. E sorsra jutott a vérbeli forradalmár a botcsinálta forradalmárok között. Ellenjelöltje, egy református pap fia, semmi nemű kortesfogságtól nem riadt vissza. Az híresztelte, hogy Petőfi szerini nem lesz addig béke, míg az ország vissza nem száll a tötökre, aki ké a honfoglalás előtt volt, hogy Petőfi a musz- kált spionja. Mivel pedig a sikerben így sem volt biztos, letarta hor- ral, pínálkával az egész várost. Kis híja, hogy agyon nem verték a költőt.

Petőfi életének talán a legvalóságosabb pillanata volt ez. A nép tasztította el magától akieft írt és élt. Olyan pillanat volt ez, hogy megtörtethet volna eddig törtélen életét. Kijábrándulhatott volna a bájványból. Ő e sorokat veti papírra: „de én azért nem a né-

pet kárhóztatom, hanem deni!“ ámtól, félrevezetők, ki. Petőfi nyílt szemmel ket egykor a törvény és az isten egyaránt meglá- lásra készülő való: a nép kollat... a nép én elő- tem szent, mert gyöngö, mint az asszony s mint a gyermek. — Dicséretes, sék a nép neve most és mindörökké!“ Szívteszter is, „Az apostol“ hóse, miután a pap és a földesúr fellázította ellene a népet, mely tegnap még atyjának nevezte s ma már küzte a faluból, egy pillanatra sötét gondolatokba merült. De csak egy pillanatra. „Ez hát a nép! — kiálta föl. Ez hát a nép, melyet én imádook, Amelyért éni és hatni akarok! Ilyen volt ezredév előtti... De semmi, semmi, ezredév után, Majd nem lesz ilyen; még most gyermek ő, kit lehet lehegyen bolon- dítani. Majd meg fog érni, férfi lesz belőle. S éppen nem gyermek, gyá- molítani kell... Szegény, szegény nép, mint saj- nálom őt, S ha eddig küsdtem érte, ezután Ke- tős erővel fogok láz- Valda László.